

BIBLIOTEKSPLAN

Ronneby kommun 2017-2019

Fritid- och kulturförvaltningen & Utbildningsförvaltningen

Innehållsförteckning

1.	Inledning – syfte och förutsättningar	1
1.1	Varför en biblioteksplan?.....	1
1.2	Lagstadgade och övergripande förutsättningar	1
1.2.1	Bibliotekslagen och folkbiblioteken	1
1.2.2	Skollagen och skolbiblioteken	2
1.2.3	Andra planer, strategier och manifest som berör verksamheten	2
2.	Bibliotek i Ronneby kommun – en nulägesbeskrivning	3
2.1	Folkbiblioteksverksamheten i Ronneby kommun	4
2.2	Skolbiblioteksverksamheten i Ronneby kommun	5
3.	Utmaningar för biblioteken nationellt och lokalt.....	7
4.	Inriktning och mål för biblioteksverksamheten i Ronneby kommun	9
4.1	Folkbiblioteksverksamheten i Ronneby kommun fram till 2019.....	9
	Biblioteket som mötesplats, tillgänglighet och demokrati ..	10
	Medier och mediehantering.....	11
	Språkutveckling och läsfrämjande	12
	Den digitala utmaningen och det livslånga lärandet	13
4.2	Skolbiblioteksverksamheten i Ronneby kommun fram till 2019.....	15
4.2.1	Handlingsplan för gymnasieskolans skolbiblioteksverksamhet	15
5.	Utvärdering och uppföljning av biblioteksplanen	17

1. Inledning – syfte och förutsättningar

1.1 Varför en biblioteksplan?

Enligt 17§ i bibliotekslagen (SFS 2013:801) ska varje kommun ha en politiskt antagen plan för hur den kommunala biblioteksverksamheten ska bedrivas och utvecklas. Planen ska beskriva verksamheten i ett nuläge, men även vara verksamhetsutvecklande och framåtblickande. En biblioteksplan bör ge närmare besked om verksamhetens inriktning och omfattning så att kommuninvånarnas förutsättningar att påverka huvudmannens överväganden gynnas. Mål satta i biblioteksplanen bör vara av den karaktären att de är uppföljningsbara.

I Ronneby kommun finns två bibliotekstyper – folkbibliotek och skolbibliotek. Huvudman för folkbiblioteksverksamheten är fritid- och kulturnämnden och för skolbiblioteksverksamheten utbildningsnämnden.

Denna biblioteksplan är utformad utifrån Ronneby kommuns befolkningsmässiga förutsättningar och därmed aktuell budget, lokal- och personalstruktur samt utifrån såväl styrande och lagstadgande som mer övergripande dokument. Biblioteksplanen är antagen av fritid- och kulturnämnden, utbildningsnämnden samt Kommunfullmäktige under 2016/2017 och är aktuell till och med 2019.

1.2 Lagstadgade och övergripande förutsättningar

1.2.1 Bibliotekslagen och folkbiblioteken

Det offentligt finansierade biblioteksväsendet i Sverige regleras övergripande av bibliotekslagen (SFS 2013:801)¹. Bibliotekslagen är utformad som en ramlag som anger övergripande principer och riktlinjer. Enligt lagtexten är det övergripande ändamålet för biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet (2 §) att verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska också främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning, forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Det ska enligt bibliotekslagen finnas folkbibliotek i varje kommun. Folkbiblioteken ska främja läsning och tillgång till litteratur. Medier och tjänster som erbjuds ska präglas av allsidighet och kvalitet och lånen ska vara avgiftsfria. Biblioteken

¹ http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801

ska vara tillgängliga för alla och anpassade efter användarnas behov.

Några grupper lyfts dock fram som prioriterade:

- Barn och ungdomar
- Personer med funktionsnedsättning
- Personer med annat modersmål än svenska
- De nationella minoriteterna

1.2.2 Skollagen och skolbiblioteken

Skolbibliotekens verksamhet och innehåll styrs i första hand av skollagen (SFS 2010:800)². Bibliotekslagen hänvisar enbart till 2 kap. 36 § i skollagen (2010:800), som innebär att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Skollagens bestämmelse om skolbibliotek gäller oavsett om skolan drivs i kommunal eller privat regi. I skollagen finns ingen definition av begreppet skolbibliotek, men i förarbetena till lagen ges förklaringen att skolbibliotek innebär "en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande".

Skolinspektionen är tillsynsmyndighet för skolor och skolbibliotek. För att myndigheten ska godkänna ett skolbibliotek ställs tre krav (Skolinspektionen 2016)³:

- Eleverna har tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del av elevernas utbildning för att bidra till att nå målen för denna.
- Biblioteket omfattar böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier.
- Biblioteket är anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

1.2.3 Andra planer, strategier och manifest som berör verksamheten

Det finns andra dokument som inte är lagstadgade, men som berör verksamheten på ett mer övergripande plan som t ex UNESCOs folkbiblioteksmanifest och skolbiblioteksmanifest⁴ och

² http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

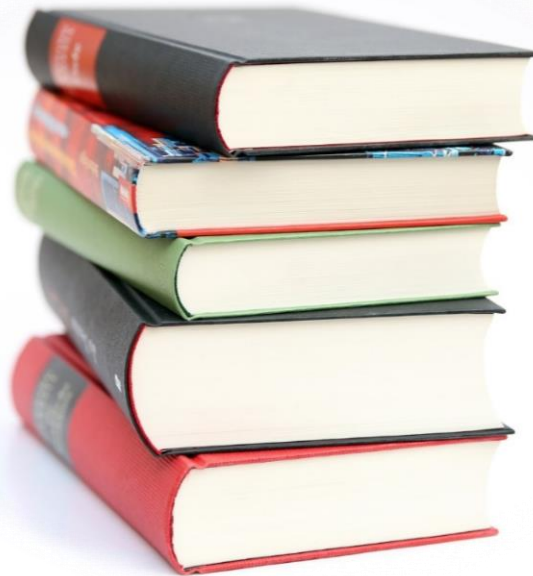
³ <https://www.skolinspektionen.se/sv/Rad-och-vagledning/Stallningstaganden/Skolbibliotek/>

⁴ <http://www.unesco.se/?informat=unescos-folkbiblioteks-och-skolbiblioteksmanifest>

FN:s konvention om barnets rättigheter/Barnkonventionen⁵. Den lokala biblioteksverksamheten har även att ta i beaktan Blekinges regionala kulturplan 2015-2017⁶ och Barn- och ungdomsstrategi för Ronneby kommun 2012-2015⁷.

Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg med huvudman Region Blekinge är en aktör inom kultursamverkansmodellerna i Blekinge och Kronoberg. Biblioteksutveckling stödjer kommunernas bibliotek (i huvudsak folkbibliotek) inom kompetensutveckling, omvärldsbevakning och samordning. Folkbiblioteken i Blekinge och Kronoberg har ett organiserat låne- och mediasamarbete och samverkar även kring bibliotekens webbplattformar. I regionen finns även nätverk mellan biblioteken bl a för verksamhet som berör barn, tillgänglighet, media, mångspråk och webb. Ett nätverk för skolbiblioteksansvariga i länet är under uppbyggnad.

Regeringen har gett Kungliga biblioteket (Kb) i uppdrag att ta fram en nationell biblioteksstrategi som ska ge svar på hur de svenska biblioteken långsiktigt ska utvecklas. En lägesrapport har presenterats i maj 2016. Arbetet ska vara klart 2019.

⁵ <https://unicef.se/barnkonventionen>

⁶

http://www.regionblekinge.se/a/uploads/dokument/Strategidokument/RB_Kulturplan_2015-17_ver9_webb.pdf

⁷ <http://www.ronneby.se/Global/Dokument/Styrdokument%20NY/Strategier/Barn-20och%20ungdomspolitisk%20strategi%20-%202012-08-30.pdf>

2. Bibliotek i Ronneby kommun – en nulägesbeskrivning

2.1 Folkbiblioteksverksamheten i Ronneby kommun

I Ronneby kommun finns ett huvudbibliotek i centrala Ronneby, fem filialbibliotek (i Bräkne-Hoby, Hallabro, Kallinge, Listerby och Hjorthöjden) samt två utlåningsstationer (Backaryd och Eringsboda). Filialerna i Kallinge och Listerby är lokalmässigt integrerade folk- och skolbibliotek. Inom organisationen finns 18 personer anställda bestående av bibliotekschef, bibliotekarier, biblioteksassistenter och ett vaktmästarbiträde.

Huvudbibliotek och filialbibliotek har öppet för allmänheten 140 timmar/vecka (inräknat öppet för självservice). Huvudbiblioteket

tog 2016 emot 98 700 besökare, men stor del av servicen ges också via bibliotekets webbplats som är tillgänglig 24 timmar/dygn.

Huvudinriktningen för folkbiblioteksverksamheten är att erbjuda förmedling av media och information till kommunens invånare. Stor del av folkbiblioteksverksamheten för barn och unga innebär organiserade besök av/hos skolklasser, så kallade "bokprat". Folkbiblioteket förmedlar även böcker till kommunens förskolor och grundskolor och har god samverkan med förskolepersonal och lärare. Extra medel för medieinköp söks hos Kulturrådet. Folkbiblioteket erbjuder lovaktiviteter för skollediga barn och sagostunder för små barn, även på arabiska. Samarbete sker också med personal från barnhälsovården kring små barns språkutveckling. En gåvobok erbjuds till kommunens 3-åringar.

Folkbiblioteket erbjuder särskilda tjänster som riktar sig till de som behöver läsa på annat sätt på grund av synskada eller annan funktionsnedsättning t ex i form av inlästa talböcker eller lättlästa böcker. Om en låntagare inte på egen hand kan ta sig till biblioteket erbjuds tjänsten "Boken kommer". Folkbiblioteket ger även bokservice till äldreboenden och dagcentraler i samverkan med kommunens äldre- och handikappomsorg.

Biblioteket är en mötesplats för studier och samtal, här finns tillgång till internet och möjlighet att låna datorer. Biblioteket fungerar även som en form av medborgarservice. Stor del av frågorna ifrån besökarna innebär önskemål av teknisk och digital karaktär och hjälp med samhällsinformation.

2.2 Skolbiblioteksverksamheten i Ronneby kommun

Ronneby kommun har fjorton grundskolor, varav fyra i Ronneby stad, övriga i tätorter i hela kommunen. Förskolor och grundskolor är administrativt indelade i två geografiska skolområden - Ronneby och Kallinge med en skolområdeschef, som är chef för de olika skolornas rektorer och förskolans förskolechefer.

I Ronneby skolområde med sammanlagt ca 1600 elever ingår Fredriksbergsskolan, Espedalsskolan, Skogsgårdsskolan, Hobyskolan, Saxemaraskolan och Snäckebacksskolan. Kallinge skolområde med ca 1300 elever omfattar Kallingskolan (Kallinge F-6 och Kallinge 7-9 med särskolegrupper), Slättagårdsskolan, Listerbyskolan, Johannishusskolan, Backarydsskolan, Eringsbodaskolan och Hallabroskolan. Skolorna är av varierande storlek med elevtal som varierar från ca 50 elever till ca 600 elever. Av de fjorton grundskolorna är två stycken 7-9 skolor och resten F-6 skolor.

På de olika grundskolorna ser skolbibliotekslösningarna olika ut. Ronnebys största högstadieskola Snäckebacksskolan har egen skolbibliotekariesurs, några grundskolor har samlokalisering med folkbibliotek och vid andra mindre grundskolor har vissa

lärare ansvaret för de mindre skolbibliotek och boksamlingar som finns och arbetet med dessa.

Skolområde GyV (Gymnasie- och Vuxenutbildning) bildar ett verksamhetsinriktat skolområde som leds av en skolområdeschef, som är chef för ungdomsgymnasiets programrektorer (5 st.) med Gymnasieskolan Knut Hahn, inkl. Flygtekniska programmet, samt Gymnasiesärskolan Sjöarp. Vuxenutbildningen har under 2016 helt flyttats ut från Gymnasieskolan Knut Hahn till egna lokaler i Soft Center. Här finns all vuxenutbildning inkl. SFI och mottagande av nyanlända i det som kallas BIU - Blekinge Integrations- och Utbildningscentrum. Blekinge Naturbruksgymnasium i Bräkne-Hoby är en egen skolenhet med produktionsenhet och rektor (Lant- och Skogsbruk). Denna är organisatoriskt lagd direkt under förvaltningschefen.

På Gymnasieskolan Knut Hahn studerar ht 2016 ca 870 elever inom 13 olika program. Här finns ett stort skolbibliotek centralt placerat, med litteratur för eleverna i deras skolarbete och här arbetar en fackutbildad skolbibliotekarie och en biblioteksassistent.

Skolbiblioteket är öppet under skoltid och är tänkt att vara en pedagogisk resurs i skolan och integrerat i undervisningen.

Eleverna använder skolbiblioteket för att söka information och litteratur och får under processen stöd av skolbibliotekarien.

Bibliotekarien deltar i lärarnas ämnesarbetslag, samverkar med lärarna, diskuterar och utarbetar olika arbetssätt och undervisningsformer samt planerar evenemang. Detta gäller särskilt undervisning i källkritik, informationssökning och litteraturförmedling. En handlingsplan är framtagen 2014 för skolbiblioteksverksamheten på Gymnasieskolan Knut Hahn som visar på skolbibliotekariens roll och skolbibliotekets funktioner (se sid 11).

Det finns ytterligare ett skolbibliotek inom Blekinge folkhögskola, men huvudman för denna verksamhet är Blekinge läns landsting.

3. Utmaningar för biblioteken nationellt och lokalt

Bibliotekens största utmaning generellt idag är internet och digitaliseringen. Det finns ett stort informationsflöde på nätet, tillgängligt för alla. Det stora flertalet av alla medborgare i Sverige har tillgång till en dator, en surfplatta och/eller en mobiltelefon. Internet och digitaliseringen har inneburit förändringar i hur vi rör oss, umgås, hur vi tar del av information, läser och lär oss, våra arbetsrutiner och fritidsvanor – men internet och digitaliseringen har också inneburit att den digitala klyftan ökat i samhället. Alla är av olika anledningar inte digitalt delaktiga. Det kan ha med ålder, funktionsnedsättning eller språkförbistringar att göra – eller något annat.

En stor utmaning för såväl stat som kommun är integreringen av nyanlända och nya medborgare. Detta gäller även Ronneby kommun som också påverkas av den stora flyktingvågen från främst Syrien och Afghanistan, med både asylsökande och kommunplacerade, många av dessa är ensamkommande barn.

Vad gäller befolkningsstrukturen i Ronneby så har kommunen ca 29 000 invånare, varav ca 13 000 bor i Ronneby tätort. Andelen kommuninvånare över 65 år och äldre är över riksgenomsnittet. Ronneby har historiskt sett varit en handelsstad men har i modern tid en tradition inom verkstads- och tillverkningsindustrin. Många arbetar inom vård, omsorg och utbildning, med civila myndigheter och inom försvaret. Ronneby har fler utpendlare än inpendlare. När det gäller människor med eftergymnasial utbildning ligger kommunen under genomsnittet. Ronneby Kunskapskälla arbetar med kompetenshöjande yrkes- och distansutbildningar på högskolenivå. Närmaste högskola finns i Karlskrona/Karlshamn och i Växjö (Kommunfakta 2015).

Ronneby kommuns vision är:

”Ronneby skall vara en framgångskommun där befolkningen och antalet arbetstillfällen ökar. Kommunen ska präglas av ett tillåtande, lyssnande och ansvarstagande ledarskap där omsorg om invånarna, näringslivet och miljön står i fokus. Alla människor ska ha samma rättigheter och lika värde och varje enskild individ skall bemötas med respekt och erbjudas god kommunal service, en attraktiv livsmiljö, ett levande kulturliv och en rik fritid.

Den kommunala servicen skall kännetecknas av valfrihet för den enskilde. Det ska finnas en trygg förskola och skola som förbereder våra barn för framtiden samt individanpassad omsorg i livets alla faser. Näringslivet ska uppmärksammas som grunden för allas vår ekonomi och genom nära dialog ges möjlighet att vara delaktiga i samhällsutvecklingen. Naturen och vår miljö skall förvaltas med ett långsiktigt perspektiv så att vi bevarar dess värden till efterkommande generationer.” (2015)

För biblioteken i Ronneby kommun har vi identifierat följande utmaningar att under kommande period lägga särskilt fokus på:

Biblioteket som mötesplats

Folkbiblioteken är idag mer av en mötesplats. Till biblioteket går man för att träffas, delta i arrangemang, fika, spela spel, kopiera och studera, kanske snarare än att fråga efter en bra bok. Krav ställs på generösa öppettider, trådlöst nätverk och möjlighet att fika.

- **E-medier, digital information och MIK**
I takt med att allt fler medier blir digitalt tillgängliga, förändras biblioteksbesökarens behov. Många föredrar den fysiska boken, men intresset för e-böcker ökar. Mycket hanterar vi idag på egen hand. Det är lätt att googla. Men många både unga och äldre inte hittar fram till rätt i information eller har koll på vem som är avsändaren/källan.
- **Minskade läsvanor och läsförmåga, mer fokus på sociala medier**
Även om senaste PISA-studien visar på förbättrade resultat i läsförmåga, läser såväl barn som vuxna idag färre antal timmar. Det finns andra mer intressanta aktiviteter som sociala medier och nyheter i mobilen. Barn och unga läser sämre och har svårare att förstå sammanhanget i det de läser. Utlånen hos Ronneby folkbibliotek minskar kontinuerligt.
- **Den digitala klyftan**
I vårt informationssamhälle blir allt fler samhällstjänster e-tjänster som ska hanteras på egen hand, utan vägledning. Att inte vara "digital" kan vara problematiskt och utestängande. Frågorna i bibliotekens informationsdisk i Ronneby har under de senare åren övergått från mer traditionella biblioteksfrågor till att mer gälla samhälls-, digitala och tekniska frågor.

4. Inriktning och mål för biblioteksverksamheten i Ronneby kommun

Här följer en handlingsplan för biblioteksverksamheten i Ronneby kommun, med mål och insatser hur vi tänker oss hantera identifierade utmaningar och vilken inriktning våra verksamheter ska ha fram till 2019.

4.1 Folkbiblioteksverksamheten i Ronneby kommun fram till 2019

Fritid- och kulturnämndens övergripande mål för hela fritid- och kulturverksamheten lyder:

”Ronneby kommun ska ha en rik tillgång till fritid och kultur och utvecklas i samklang med övriga i samhället.”
(FKN 2015)

Fritid- och kulturnämndens mål för folkbibliotekets verksamhet är att se:

Nöjda biblioteksbesökare och brukare av våra bibliotek, med ökande antal besökare och medieutlån.

Utifrån de utmaningar som finns generellt för folkbiblioteken och för Ronneby kommun specifikt lägger vi i biblioteksplanen fokus på områdena:

- Biblioteket som mötesplats, tillgänglighet och demokrati
- Medier och mediehantering
- Språkutveckling och läsfrämjande
- Den digitala utmaningen och det livslånga lärandet

Inom varje område finns en inledande viljeinriktning, därefter vilka åtgärder som kommer att prioriteras under perioden och på vilket sätt dessa ska utvärderas.

Biblioteket som mötesplats, tillgänglighet och demokrati

Inom Ronneby kommun vill vi att

- *Det ska vara lätt att besöka våra bibliotek och ta del av det utbud som erbjuds, även för den som har någon form av fysisk eller annan funktionsnedsättning. Biblioteket ska vara tillgängligt för alla.*
- *Tillgängligheten till våra bibliotek ska säkerställas framför allt i kommunens ytterområden genom generösa öppettider, där självservice kan ingå som en möjlighet att vara bättre anpassade efter användarnas behov.*
- *Det ska vara god tillströmning av besökare till våra bibliotek. Biblioteket ska kännas inbjudande, vara en självklar plats för möten, aktiviteter, samtal, för information, studier eller bara för en paus. Barn och unga ska känna att biblioteket är ett bra ställe att "hänga på".*
- *Biblioteket ska arbeta för god samverkan med lokala aktörer i kommunen såväl i de centrala delarna som ute i de olika kommundelarna. Vi ska vara lyhörda för kommuninvånarnas behov och hur de önskar nyttja sitt bibliotek.*

Specifika åtgärder under perioden fram till 2019:

- I enlighet med investeringsplanen arbetar vi vidare med att skapa ett trivsamt och modernt stadsbibliotek anpassat efter användarnas behov. Vi ser även över biblioteksfilialerna.

- För att öka tillgängligheten till biblioteksrummet utökar vi öppettiderna på i första hand en av våra biblioteksfilialer genom att införa meröppet⁸.
- Vi utvecklar bibliotekets webbplats att vara tillgänglighetsanpassad, tydlig och informativ. Vi ser även till att förbättra och tydliggöra orienteringsskyltningen på våra bibliotek.
- Vi utökar antalet aktiviteter på biblioteken och ökar därmed antalet besökare.
- För att få en uppfattning om nöjdhetsgraden med bibliotekets verksamhet och för att ge brukarna större möjlighet att kunna påverka utbudet, genomförs någon form av enklare marknadsundersökning.

Vi utvärderar 2019:

Antalet aktiviteter och antalet besökare samt nöjdhetsgraden med bibliotekets verksamhet.

Medier och mediehantering

Inom Ronneby kommun vill vi att

- *Bibliotekets mediebestånd ska vara varierat, fräscht och aktuellt och ha god kvalitet, ett bestånd i vilket det både finns igenkänning och utmaningar. Genom att erbjuda ett mediebestånd som stödjer demokrati, yttrande- och informationsfrihet främjar vi fri åsiktsbildning.*
- *Bibliotekets personal ska vara professionell och ha hög medie- och informationskompetens vid medieinköp, men även vara lyhörda för låntagarnas önskemål och behov.*
- *De målgrupper som prioriteras i bibliotekslagen d v s barn och unga, personer med funktionsnedsättning och personer med annat modersmål än svenska, främjar även vi i vår inköps- och medieförmedling.*
- *Kommuninvånare med lässvårigheter eller andra funktionsnedsättningar eller de som inte kan ta sig till biblioteket för att låna på egen hand, ska också få möjligheter till läsoplevelser och information utifrån sina förutsättningar.*

⁸ Meröppet biblioteksverksamhet innebär en utökning av bibliotekens öppettider genom att biblioteksanvändaren ges tillgång till biblioteket utan att det finns någon personal på plats. Lånekortet fungerar som passerkort/nyckel.

Specifika åtgärder under perioden fram till 2019:

- För att tydliggöra och underlätta vid den interna inköshandlingen och i arbetet med mediebestånd och exponering, tar vi fram en medieplan. Medieplanen ska även ge svar på vilken inköspolicy som finns.
- För att underlätta vid utlån och mediehantering kommer hela bibliotekets mediebestånd att RFID-märkas.
- Nyanlända och nya låntagare med annat modersmål än svenska har behov av stöd. Vi anpassar mediebeståndet på andra språk och på lättläst svenska efter efterfrågan, för att underlätta språkinläring och integration. Detta i god samverkan med andra aktörer t ex SFI-lärarna.
- Genom att erbjuda ett bra mediebestånd är målet att öka antalet utlån av fysiska medier och e-medier.

Vi utvärderar 2019:

Antalet utlån samt nöjdhetsgraden med bibliotekets medier och mediehantering.

Språkutveckling och läsfrämjande

Inom Ronneby kommun vill vi att:

- *Biblioteket i samverkan med andra aktörer ska vara ett betydelsefullt stöd i språkutvecklingen hos de barn som växer upp i kommunen. Vi vill kunna väcka föräldrarnas intresse för högläsning och böcker, som så småningom ska leda till ett eget intresse för läsning hos barnen.*
- *Vi stimulerar till att öka läsfärdigheten, läsintresset och läsglädjen hos barn genom att kontinuerligt "bokprata" för kommunens skolelever. Detta i god samverkan med grundskolans lärare och skolbibliotekspersonal.*
- *Vi vidareutvecklar och utökar arbetet med att erbjuda boksamtal, ge lästips digitalt och fysiskt och erbjuda annan läs- och skrivverksamhet under barns och ungas fritid.*
- *Genom att erbjuda fler möjligheter till och nya vägar för bok- och litteratursamtal, bli bättre på exponering av media på våra bibliotek och hitta nya samverkanspartners vill vi också nå ut till den vuxna publiken, vidga litteratursamtalet och intresset för läsning.*

Specifika åtgärder under perioden fram till 2019:

- I samverkan med personal från barnhälsovården genomför vi det regionala projektet Språkstegen med målet att öka medvetenheten hos nyblivna föräldrar att läsa för sina barn och tillgång till böcker i tidig ålder. Vi följer också upp hur vi når ut med den gåvobok som idag delas ut till kommunens 3-åringar.
- För att stimulera till ökat läsande bland barn och unga, utökar vi antalet läsfrämjande aktiviteter, boksamtal, digitala boktips m m under barns och ungas fritid (utanför skoltid).
- I samverkan med andra vill vi också stödja och uppmuntra ungas eget skrivande, bl a genom att arrangera ett Poetry slam på Ronneby bibliotek och någon form av sommarlovsaktivitet.
- För att stimulera till ökat läsande även bland vuxna kommunmedborgare och förbättrad utlåningsstatistik, utökar vi antalet läsinspirerande aktiviteter.

Vi utvärderar 2019:

Antalet aktiviteter och antalet besökare, ökad utlåningsstatistik, hur vi bättre når ut till brukarna med gåvoboken samt nöjdhetsgraden med våra verksamheter.

Den digitala utmaningen och det livslånga lärandet

Inom Ronneby kommun vill vi att:

- *För att kunna minska den digitala klyftan ska biblioteket inta en aktiv roll i att stötta kommuninvånarna så de kan vara delaktiga i det digitala samhället och kunna hantera digitala verktyg och olika slags e-tjänster.*
- *Det ska finnas en god medborgardialog. Biblioteket ska vara en självklar plats för service, information och upplysning. Genom omvärldsbevakning och kontakt med myndigheter och andra har vi kännedom om olika samhällsfunktioner och samhällsutveckling.*
- *Våra bibliotek ska kunna erbjuda en god miljö för de som studerar, både när det gäller tillgång till "tysta läsplatser", bra digitala verktyg, kopieringsmöjligheter, trådlös internetuppkoppling och generösa öppettider.*
- *Biblioteket vill kunna spela en viktig roll för människor i det livslånga lärandet genom att kunna erbjuda vägledning i fråga om informationssökning, källkritik, medieutbud eller fjärrinlån av medier.*

Specifika åtgärder under perioden fram till 2019:

- Vi utvecklar medborgardialogen i samverkan med kommunens medborgarservice och andra myndigheter och ser över bibliotekets roll/uppdrag som plats för medborgarservice.
- Det finns ett tydligt behov hos våra besökare av åtkomst till internet i våra lokaler. Vi ser under perioden till att samtliga biblioteksfilialer kan erbjuda trådlös internetuppkoppling.
- Utöka antalet studieplatser för studerande kommuninvånare och utöka tillgängligheten till biblioteksrummet i form av meröppet.
- Vi ser över och förnyar bibliotekens digitala utrustning - och utvecklar bibliotekspersonalens kompetens i att hantera dessa.
- För att minska den digitala klyftan, arbetar vi mer aktivt i att erbjuda hjälp och stöd genom prova på-aktiviteter och "boka en bibliotekarie" för informationssökning.

Vi utvärderar 2019:

Hur medborgarservicen tydliggjorts, samt antalet aktiviteter för att minska den digitala klyftan.

4.2 Skolbiblioteksverksamheten i Ronneby kommun fram till 2019

Inom Utbildningsförvaltningen i Ronneby kommun ser vi nödvändigheten att stärka grundskolans skolbibliotek, inte minst mot bakgrund av den stora elevökning som skett de senaste 2-3 åren och fortfarande pågår. Andelen nyanlända som idag utgör en stor andel av eleverna i grundskola och gymnasieskola kräver kunskap i mångkulturalism.

Specifika åtgärder under perioden fram till 2019:

- Från och med höstterminen 2017 anställs en ny skolbibliotekarie som kommer att få i uppdrag att utveckla Snäckebacksskolans bibliotek.
- Vi kommer att göra en behovsanalys avseende kommunens skolbiblioteksverksamhet och utifrån denna besluta om vilka riktade insatser som behövs för att kunna kvalitetssäkra skolbiblioteksverksamheten vid samtliga grundskolor i Ronneby kommun.
- Den skolbiblioteksresurs som idag arbetar på Kallingskolans folk- och skolbibliotek tillhör fritid- och kulturförvaltningen. Under perioden ska vi se över möjligheten till bättre samverkan kring skolbiblioteksverksamheten mellan förvaltningarna.
- Att samverka och nätverka med andra är en viktig del i utveckling och inspiration. Under perioden kommer vi att utveckla vårt skolbiblioteksnätverk såväl inom som utanför Ronneby kommun.
- Vi kommer att fortsätta att arbeta enligt den handlingsplan som finns framtagen för skolbiblioteksverksamheten på Gymnasieskolan Knut Hahn, men i tillämpliga delar även använda denna för grundskolans skolbiblioteksverksamhet.

Vi utvärderar 2019:

Resultat och konsekvens av framtagen behovsanalys för skolbiblioteksverksamheten.

4.2.1 Handlingsplan för gymnasieskolans skolbiblioteksverksamhet

Skolbiblioteksverksamheten på Knut Hahnskolan arbetar enligt en handlingsplan för verksamheten, framtagen 2014. Handlingsplanen tydliggör skolbibliotekets funktion som en del i skolans övriga verksamhet och skolbibliotekariens uppdrag och

roll. Handlingsplanen går att läsa i sin helhet via länkadressen här nedan⁹. Här följer några övergripande målformuleringar och inriktning för verksamheten:

Målet med skolbiblioteksverksamheten:

Skolbiblioteket är en resurs i skolan och ska sträva efter att vara en självklar del i skolans undervisning och arbetssätt. För detta krävs att det finns ett bra samarbete mellan bibliotekarie och lärare. Enligt läroplanen bör skolbiblioteket aktivt vara en del i undervisningen och ha en självklar roll med t ex informationssökning, källkritik och bokförsörjning för målgruppen.

Även i gymnasieskolans styrdokument finns kopplingar till skolbibliotekets verksamhet. Förutom i programmens examensmål finns det i flera kurs-/ämnesplaner som till exempel svenska och historia, kopplingar till skolbibliotekets verksamhet. Dessa ämnen är dessutom gymnasiegemensamma, vilket innebär att merparten av alla elever som studerar på gymnasiet läser dessa.

Målet med skolbibliotekariens arbete:

Målet med skolbibliotekariens arbete/uppdrag är att:

- Undervisa i bibliotekskunskap
- Vara läs- och skrivfrämjande
- Verka för att höja elevernas informationskompetens

Skolbibliotekarien arbetar för att eleverna ska få ett kritiskt förhållningssätt vid val av källor och vara ett stöd i elevernas sökprocess. Skolbibliotekarien ska ge eleverna tips på litteratur som de kan använda i inhämtandet av kunskap, uppmuntra till läsning, få upp ögonen för litteratur anpassad för målgruppen och ge inspirerande upplevelser av läsning. Skolbibliotekarien ska verka för att elever med annat modersmål än svenska hittar anpassad lättläst litteratur, så även för elever med läs- och skrivsvårigheter. Skolbibliotekarien ska också ge service till skolans lärare/personal när det gäller litteratur och i sökandet efter information.

Gymnasieskolans elever ska känna till hur de:

- Använder bibliotekskatalogen och hur de hittar boken på hyllan.
- Förhåller sig källkritiskt till olika källor och val av ”seriösa” källor samt hur de granskar och urskiljer olika källor innehållsmässigt.

⁹

<http://www.ronneby.se/PageFiles/2558338/Handlingsplan%20gymnasiet%20Knut%20Hahns%20bibliotek%202014.pdf>

- Använder skolans databaser och andra digitala uppslagsverk och artikeldatabaser.
- Väljer ut källor som lämpliga för uppgiften.
- Omvandlar en problemformulering/problem/fråga till flera sökord/sökfraser. Eleven ska kunna reflektera över sin problemformulering och formulera lämpliga sökord/sökfraser, välja lämplig sökmetod och källa.

Åtgärder för att ovanstående mål ska uppnås:

För informationskompetens:

- Undervisning i informationssökning, källkritik och bibliotekskunskap (ämnesövergripande)
- Samarbete med lärare från olika arbetslag (ämnesövergripande). Undervisning kopplad till styrdokument och läroplaner samt kursmål.
- Eleverna arbetar mer fördjupat med källkritik och informationssökning vid olika teman där lärare och skolbibliotekarie samverkar och planerar tillsammans.

För läs- och skrivfrämjande arbete:

- Elever och lärare får större inflytande vid inköp.
- Skolbibliotekarien håller i bokprat och samtalar om böcker med elever och lärare/personal.
- Integrera skönlitteratur mer i undervisningen i skolans olika ämnen.

Förbättra/utveckla biblioteken:

- Utveckla hur man på bästa sätt når elever med annat modersmål än svenska.
- Bättre marknadsföring och resurser till elever med behov av särskilt stöd.
- Starta en biblioteksgrupp där elever och lärare får större inflytande i att bestämma över bibliotekets miljö och funktion.

Den satsning som beskrivits tidigare och som ska ske på grundskolans skolbibliotek, och nätverksbyggande med gymnasieskolans skolbibliotek innebär framgångsfaktorer enligt vår bedömning.

Vi utvärderar 2019:

Handlingsplanen utvärderas via enkäter och intervjuer, om sökvanor och läsförståelse förbättrats och om detta fått någon påverkan på skolresultatet.

5. Utvärdering och uppföljning

Denna biblioteksplan kommer årligen följas upp och utvärderas i samband med giltighetens slut 2019.

Ronneby
KOMMUN

RONNEBY KOMMUN

372 80 Ronneby
Telefon 0457-61 80 00 vx
www.ronneby.se